



Arachnoidale cyste

Wat is een arachnoidale cyste?

Een arachnoidale cyste is een holte in de hersenen die gevuld is met vocht. Deze holte staat niet in verbinding met het hersenvocht in de normaal aanwezige hersenholtes of met het vocht rondom het hersenweefsel.

Hoe vaak komt een arachnoidale cyste voor bij kinderen?

Het is niet goed bekend hoe vaak een arachnoidale cyste bij kinderen voorkomt.

Waarschijnlijk zal bij een grote groep kinderen met een arachnoidale cyste die geen klachten veroorzaakt de diagnose niet eens gesteld zijn. Vaak wordt de diagnose dan bij toeval gesteld wanneer om een andere reden een scan van de hersenen gemaakt wordt.

Bij wie komt een arachnoidale cyste voor?

Een arachnoidale cyste komt vaker bij jongens als bij meisjes voor. Een arachnoidale cyste is meestal al vanaf de geboorte aanwezig. Het kan op elke leeftijd klachten veroorzaken. Bij de meeste kinderen ontstaan de klachten in de eerste 10 levensjaren.

Wat zijn de verschijnselen van een arachnoidale cyste?

Geen verschijnselen

Een arachnoidale cyste op zich hoeft geen klachten te geven. Een arachnoidale cyste zal pas klachten gaan geven wanneer de arachnoidale cyste het omringende hersenweefsel opzij drukt. Het hersenweefsel wat hierdoor in de knel komt te zitten, kan niet goed functioneren waardoor klachten ontstaan.

Hoofdpijn

Kinderen met een arachnoidale cyste hebben vaker last van hoofdpijnlachten. Bij een deel van de kinderen komt dit omdat de cyste ruimte inneemt in de schedel. De schedel is een afgesloten ruimte die niet uit kan zetten. Doordat de cyste ruimte inneemt, wordt het hersenweefsel samengedrukt. Hierdoor stijgt de druk in de hersenen. Een van de gevolgen van de verhoogde druk kan hoofdpijnlachten zijn. Het gaat dan vaak om drukkende hoofdpijn in het hele hoofd.

Misselijkheid en braken

De verhoogde druk in het hoofd kan ook klachten geven van misselijkheid en braken. Vaak hangt dit samen met de hoofdpijnlachten.

Problemen met zien

De verhoogde druk in het hoofd zorgt ook voor verhoogde druk op de oogzenuwen. De oogzenuwen kunnen hierdoor niet meer goed functioneren. Dit geeft klachten van wazig zien en gestoord kleuren zien. Bij langdurige druk op de oogzenuw kunnen ook delen van het beeld wat de ogen zien wegvallen.

Epileptische aanvallen

De aanwezigheid van een arachnoidale cyste in de hersenen kan het omringende hersenweefsel prikkelen waardoor epileptische aanvallen ontstaan. Het kan daarbij gaan om verschillende soorten epileptische aanvallen.



Hydrocefalus

De arachnoidale cyste kan door zijn plaats en grootte de normale doorstroming van hersenvocht van de hersenholtes naar de ruimtes rondom de hersenen belemmeren. Hierdoor ontstaat een ophoping van vocht in de hersenholtes wat een waterhoofd of hydrocefalus wordt genoemd.

Toename hoofdomvang

Bij kleine kinderen waarbij de schedelnaden nog niet aan elkaar gegroeid zijn, kan de schedel nog wel uitzetten. Een van de tekenen van een arachnoidale cyste bij kinderen kan dan ook een te snelle toename van de hoofdomvang zijn in vergelijking met de normale groeicurve.

Uitvalsverschijnselen

Een arachnoidale cyste van een bepaalde grootte kan het omringende hersenweefsel samendrukken. Hierdoor kan dit hersenweefsel niet normaal functioneren en kunnen hersenfuncties uitvallen. Hierdoor kunnen verschillende problemen ontstaan, afhankelijk van welke delen van de hersenen niet meer goed functioneren. Sommige kinderen krijgen problemen met lopen of het bewegen van armen en benen, anderen zijn de coördinatie over de verschillende bewegingen kwijt. Ook veranderingen in het gevoel van armen en benen, problemen met praten of slikken kunnen ontstaan als gevolg van een arachnoidale cyste.

Veranderingen in hormonen

Bij een deel van de kinderen met een arachnoidale cyste heeft de cyste invloed op de werking van twee belangrijke hormoonklieren in de hersenen: de hypofyse en de hypothalamus. Hierdoor kunnen tekorten aan bepaalde hormonen ontstaan wat allerlei ontregelingen in het lichaam kan veroorzaken.

Waarom wordt een arachnoidale cyste veroorzaakt?

Het is niet goed bekend waarom een arachnoidale cyste veroorzaakt wordt. Waarschijnlijk spelen meerdere factoren een rol.

Een arachnoidale cyste ontstaat tijdens de ontwikkeling van de hersenen. Ergens in de aanleg van de hersenen is een foutje ingeslopen waardoor er een arachnoidale cyste is ontstaan.

Een arachnoidale cyste is meestal al vanaf de geboorte aanwezig.

Soms ontstaan arachnoidale cystes in de hersenen na een hersenvliesontsteking, een subarachnoidale bloeding of als gevolg van een hersentumor.

Hoe wordt de diagnose arachnoidale cyste gesteld?

Verhaal en onderzoek

Op grond van het verhaal en de bevindingen bij onderzoek kan de kinderneuroloog vermoeden dat er sprake is van een afwijking in of rondom de hersenen. Diverse ziektebeelden kunnen dezelfde klachten als een arachnoidale cyste geven. Op grond van het verhaal en de bevindingen bij onderzoek zijn deze verschillende ziektebeelden niet te onderscheiden.

MRI scan

Met behulp van een MRI scan kunnen gedetailleerde afbeeldingen van de hersenen gemaakt worden. Op deze afbeeldingen wordt dan een arachnoidale cyste gezien als een holte gevuld met vocht die geen verbindingen heeft met hersenvocht wat normaal aanwezig is in de hersenholtes en rondom de hersenen en het ruggenmerg.



Bloedonderzoek

Wanneer er op grond van het verhaal, de bevindingen bij onderzoek en de scan vermoedt wordt dat de arachnoidale cyste van invloed is op de hormoonklieren, kan het bloed gekeken worden of er voldoende van de verschillende hormonen in het bloed aanwezig zijn.

Hoe wordt een arachnoidale cyste behandeld?

Geen behandeling

Wanneer een arachnoidale cyste geen klachten geeft is ook geen behandeling nodig. Bij klachten zal altijd goed nagegaan moeten worden of deze klachten veroorzaakt worden door de arachnoidale cyste en of behandeling van de arachnoidale cyste deze klachten ook zal verhelpen. Arachnoidale cystes kunnen ook spontaan kleiner worden of helemaal verdwijnen.

Operatie

De neurochirurg kan door middel van een operatie de cyste verbinden met het hersenvocht wat normaal in de hersenholtes en rondom de hersenen stroomt. Hierdoor kan het vocht uit de cyste wegstromen en afgevoerd worden op dezelfde manier waarop het hersenvocht normaal afgevoerd wordt. Hierdoor is de druk van de cyste af en verbeteren vaak geleidelijk de klachten die de arachnoidale cyste heeft veroorzaakt.

Drain

Indien de cyste te groot is of op een plaats zit waarbij het maken van een verbinding tussen de cyste en het normale vocht in de hersenen niet mogelijk is, kan de neurochirurg een drain plaatsen. Een drain is een slangetje wat in de cyste wordt gelegd en vervolgens onder de huid door naar de buikholte wordt geleid. Het vocht uit de cyste wordt nu via het slangetje afgevoerd naar de buikholte waar het door het lichaam wordt opgeruimd.

Medicijnen tegen epilepsie

Wanneer een operatie te veel nadelen lijkt te hebben en de arachnoidale cyste zorgt voor epileptische aanvallen kunnen medicijnen worden voorgeschreven die epileptische aanvallen onderdrukken.

Wat betekent een arachnoidale cyste voor de toekomst?

Geen klachten

Een arachnoidale cyste hoeft geen klachten te geven en kan heel stabiel qua grootte blijven en ook nooit in het leven klachten gaan veroorzaken.

Groei

Bij een deel van de kinderen zal de arachnoidale cyste geleidelijk aan groter worden en steeds meer klachten gaan geven als er geen behandeling plaats vindt.

Wanneer er snel na het ontstaan van klachten een behandeling plaats vindt, zullen de meeste klachten allemaal weer verdwijnen.

Indien de klachten al langere tijd bestaan hebben voordat de diagnose gesteld is en behandeling gegeven, kunnen delen van de hersenen beschadigd raken. Beschadigde hersenen kunnen niet meer herstellen. Klachten kunnen dan alleen verbeteren wanneer andere delen van de hersenen functies gaan overnemen.



Hebben broertjes en zusjes een vergrote kans om ook een arachnoidale cyste te krijgen?

Bij het krijgen van een arachnoidale cyste spelen verschillende factoren een rol. Erfelijke factoren lijken daarbij meestal geen grote rol te spelen. Broertjes en zusjes hebben hierdoor geen vergrote kans om ook een arachnoidale cyste te krijgen.

Laatst bijgewerkt 8 juni 2007

auteur: JH Schieving